

Huvudman

Malmö kommun
malmostad@malmo.se

Ärendet

Tillsyn av Sofielundsskolan, förskoleklass och årskurserna 1-9 i Malmö kommun

Beslut

Skolinspektionen avslutar ärendet.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys hösten 2022 inlett en tillsyn av Sofielundsskolan i Malmö kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Sofielundsskolan följer gällande bestämmelser om extra anpassningar och anmälan till rektorn, särskilt stöd och beslut om åtgärdsprogram, frånvaroutredning, studiehandledning på modersmålet, undervisning av nyanlända elever, disciplinära och andra särskilda åtgärder, arbetet mot kränkande behandling samt det förebyggande arbetet för trygghet och studiero.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal från elevhälsan och rektorn samt lektionsbesök mellan den 18 oktober och den 20 oktober 2022. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat utredningar om särskilt stöd, åtgärdsprogram, individuella studieplaner och frånvaroutredningar. Skolinspektionen har därutöver begärt in ett kompletterande skriftligt svar från rektorn. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Frånvaroutredning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I intervjuer med lärare, representanter för elevhälsan och rektorn framkommer att rektorn vid behov fattar beslut om att en utredning ska startas för elever med upprepade eller längre frånvaro. Vidare framkommer att eleven och elevens vårdnadshavare samt elevhälsan medverkar i utredningen.

Rättslig reglering

Om en elev har upprepade eller längre frånvaro ska rektorn, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte är obehövligt. Utredningen ska genomföras i samråd med eleven och elevens vårdnadshavare samt med elevhälsan (7 kap. 19 a § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Extra anpassningar och anmälan till rektorn

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av inkommen dokumentation och intervjuer med lärare, personal från elevhälsan och rektorn framgår att elever med identifierade behov av extra anpassningar får sina behov tillgodosedda. Vidare framkommer att lärare som befarar att en elev, trots stöd i form av extra anpassningar, inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas anmäler detta till rektorn.

Rättslig reglering

Om det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, och inte annat följer av 7 §, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen (3 kap. 5 § skollagen).

Om det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga (3 kap. 7 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Utredning om särskilt stöd och beslut om åtgärdsprogram

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av inkommen dokumentation, intervjuer med lärare, personal från elevhälsan och rektorn framgår att rektorn startar en utredning om särskilt stöd när lärare anmält att en elev befaras att inte uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas trots extra anpassningar satts in eller om en elev uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Det framgår vidare att en sådan utredning sker i samråd med elevhälsan.

Av dokumentation, intervjuer med lärare, personal från elevhälsan och rektorn framgår att rektorn efter en utredning om särskilt stöd fattar beslut om att utarbeta ett åtgärdsprogram eller att åtgärdsprogram inte ska utarbetas. Av granskade åtgärdsprogram framgår elevens behov av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses. Vidare framgår när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas och de underrättas om innehållet i beslutet och sina möjligheter att överklaga detsamma. Det framgår vidare att de beslut som finns om enskild undervisning, anpassad studiegång och särskild undervisningsgrupp har fattats av rektorn när förutsättningar föreligger. I intervjuer med lärare, personal från elevhälsan och rektorn framkommer därutöver att elever får det särskilda stöd som är beslutat i deras åtgärdsprogram.

Rättslig reglering

Rektorn ska se till att en elevs behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd (3 kap. 7 § skollagen).

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Rektorn får inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges i en annan elevgrupp eller enskilt eller i form av anpassad studiegång. Om en utredning enligt 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit

beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas. (3 kap. 9 § skollagen).

Beslut om åtgärdsprogram får överklagas hos Skolverkets överklagandenämnd (28 kap. 16 § skollagen). Enligt 29 kap. 10 § skollagen och 33 § förvaltningslagen (2017:900) ska eleven och elevens vårdnadshavare underrättas om det fullständiga innehållet i beslutet och om hur man överklagar beslutet till Skolväsendets överklagandenämnd.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Studiehandledning på modersmålet

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med lärare, personal inom elevhälsan och rektorn framgår att de elever som har behov av studiehandledning på modersmålet får sådant stöd utifrån identifierade behov.

Rättslig reglering

En elev ska få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det (5 kap. 4 § skolförordningen).

En nyanländ elev, som har tagits emot inom skolväsendet i högstadiet i grundskolan och vars kunskaper har bedömts enligt 12 c §, ska få studiehandledning på modersmålet om det inte är uppenbart obehövt. Studiehandledningen ska syfta till att ge eleven förutsättningar att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas (3 kap. 12 i § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Undervisning av nyanlända elever

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med lärare framgår att lärarna använder den bedömning som gjorts av nyanlända elevers kunskaper och utgår från elevernas färdigheter i respektive ämne i planeringen av undervisningen.

Av granskad dokumentation framgår att rektorn fattar beslut om placering i årskurs och undervisningsgrupp för nyanlända elever utifrån resultatet av bedömningen av elevernas kunskaper. Rektorn beslutar också om prioriterad timplan för att elever ska kunna tillgodogöra sig undervisningen i ordinarie undervisningsgrupp så snart som möjligt. Undervisningstiden fördelas till svenska eller svenska som andraspråk. Av intervjuer med lärare och rektorn framgår att elever som placerats i förberedelseklass undervisas där i högst två år, men vanligtvis går eleverna över till heltidsundervisning i ordinarie undervisningsgrupp tidigare.

Vid Skolinspektionens granskning av individuella studieplaner för nyanlända elever som tagits emot i högstadiet innehöll samtliga granskade planer beskrivningar av utbildningens innehåll och stödåtgärder för eleverna.

Vid granskningen av beslut om anpassad timplan för nyanlända elever framgår att elever och vårdnadshavare samtycker till den anpassade timplanen, vilket även bekräftas i intervju med rektorn.

Rättslig reglering

Resultatet av en bedömning av en nyanländ elev ska beaktas vid beslut om placering i årskurs och anpassad timplan, upprättande av individuell studieplan och bedömning av behov av studiehandledning på modersmålet, samt vid övrig planering av undervisningen och vid fördelning av undervisningstiden (3 kap 12 d § skollagen).

En nyanländ elev ska placeras i den årskurs som är lämplig med hänsyn till elevens ålder, förkunskaper och personliga förhållanden i övrigt. Rektorn ska besluta om en sådan elevs placering i årskurs så snart som möjligt och senast inom två månader efter det att eleven tagits emot i grundskolan (3 kap 12 e § skollagen).

Rektorn får besluta att en nyanländ elev delvis ska undervisas i förberedelseklass, om eleven saknar tillräckliga kunskaper i svenska för att kunna tillgodogöra sig den ordinarie undervisningen. En elevs undervisning i förberedelseklass i ett visst ämne ska avbrytas så snart eleven bedöms ha tillräckliga kunskaper i svenska för att på heltid kunna delta i undervisningen i det ämnet i den undervisningsgrupp som eleven normalt hör till. En elev får inte ges undervisning i förberedelseklass längre tid än två år (3 kap 12 f § skollagen).

För en nyanländ elev som har tagits emot inom skolväsendet i högstadiet i grundskolan ska en individuell studieplan upprättas senast inom två månader från mottagandet. Studieplanen ska vara långsiktig och beskriva hur eleven ska uppnå behörighet till gymnasieskolans nationella program utifrån elevens mål. Den ska innehålla uppgifter om utbildningens huvudsakliga innehåll och planerade stödåtgärder (3 kap 12 g § skollagen).

Rektorn får besluta att en nyanländ elev som har tagits emot inom skolväsendet i högstadiet i grundskolan, ska ges undervisning som avviker från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen (anpassad timplan), om rektorn bedömer att eleven kommer att ha svårt att nå behörighet till ett nationellt

program i gymnasieskolan inom ramen för skolplikten och eleven och elevens vårdnadshavare har samtyckt till den anpassade timplanen. (3 kap 12 h § skollagen).

En nyanländ elev får ges mer undervisning i svenska eller svenska som andraspråk än övriga elever i samma årskurs genom en omfördelning av undervisningstiden. Ett beslut om sådan prioriterad timplan får fattas om det behövs för att eleven så snart som möjligt ska kunna tillgodogöra sig undervisningen i den undervisningsgrupp som eleven normalt hör till. En elev får omfattas av prioriterad timplan under högst ett år och eleven får inte under denna tid ges mindre undervisning totalt än andra elever i samma årskurs. Rektorn beslutar om prioriterad timplan (9 kap. 4 a § skolförordningen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Förebyggande arbete för att skapa trygghet

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med lärare och rektorn framgår att skolan kartlägger tryggheten genom att eleverna besvarar enkäter och får peka ut otrygga zoner på en karta över skolans område. Utifrån kartläggningen har skolan anordnat rastaktiviteter och köpt in material som eleverna kan använda under rasterna. Lärarna diskuterar trygghetsfrågor med eleverna och skolan har ett faddersystem mellan äldre och yngre elever. Rektorn uppger också att skolan har elevskyddsombud som är med under skyddsronder och att trygghetsfrågor diskuteras vid elevrådet. Av intervju med representanter för elevhälsan framgår också att kuratorerna som en del av värdegrundsarbetet behandlar frågor om konflikter och konfliktlösning.

Rättslig reglering

Huvudmannen ska säkerställa att det på skolenheten bedrivs ett förebyggande arbete för att skapa trygghet (5 kap. 3 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Förebyggande arbete för att skapa studiero

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I intervjuer med representanter för elevhälsan och lärare framkommer att lärarna i syfte att bland annat förbättra studieron arbetar efter en gemensam lektionsstruktur, att de har tillgång till olika hjälpmedel i undervisningen och att elevassistenter stöttar de elever som har behov av det. Lärarna för också diskussioner tillsammans med eleverna om vad som kan göras för att förbättra studieron. Skolan genomför därutöver en enkät för att kartlägga elevernas uppfattning om studieron. Av intervju med rektorn framgår att skolan identifierat att övergången mellan årskurs 3 och årskurs 4 kan leda till att studieron försämras i klasserna och att orsaken är att eleverna i mellanstadiet möter fler lärare i undervisningen jämfört med i lågstadiet. Skolan har därför organiserat undervisningen så att vissa lärare, när det finns förutsättningar för det, fortsätter undervisa eleverna även i mellanstadiet.

Rättslig reglering

Huvudmannen ska säkerställa att det på skolenheten bedrivs ett förebyggande arbete som syftar till att skapa studiero. Med studiero avses att det finns goda förutsättningar för eleverna att koncentrera sig på undervisningen (5 kap. 3 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslut om disciplinära åtgärder

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervju med representanter för elevhälsan framgår att rektorn beslutar om utredningar och åtgärder för elever som upprepat stört ordningen, uppträtt olämpligt eller gjort sig skyldiga till allvarigare förseelser. Enligt representanter för elevhälsan har flera av dessa elever utretts för särskilt stöd eller så har de redan stöd i form av exempelvis elevassistent. Av intervjuer med lärare framgår att det är sällan elever stängs av eller att andra disciplinära åtgärder vidtas. Istället leder utredningarna ofta till utredningar om särskilt stöd eller andra former av åtgärder för att få eleven att ändra sitt beteende. Av intervju med rektorn framgår att skolan prioriterar arbetet för att eleverna ska komma till skolan. Vidare prioriterar skolan att sätta in särskilt stöd framför att besluta om disciplinära åtgärder. Av de två utredningar av elever som upprepat stört ordningen som Skolinspektionen granskade under besöket framgick att samråd skett med vårdnadshavare.

Rättslig reglering

Om en elev i förskoleklassen eller grundskola vid upprepade tillfällen stört ordningen eller uppträtt olämpligt eller om eleven gjort sig skyldig till en allvarligare förseelse, ska rektorn se till att saken utreds. Samråd ska ske med elevens vårdnadshavare. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas (5 kap. 9 § skollagen).

Det framgår vidare att rektorn med utgångspunkt i vad som har framkommit vid en utredning enligt 9 § ska se till att åtgärder genomförs för att få eleven att ändra sitt beteende (5 kap. 10 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Agerande vid kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I intervjuer med elever och lärare förekommer vissa uppgifter om att all personal inte agerar vid kränkande behandling. Representanter för elevhälsan uppger dock att personalen reagerar på och inte accepterar kränkande språkbruk och skolledningen är samstämmig i uppfattningen att all personal agerar vid kränkande behandling.

Rättslig reglering

Var och en som verkar inom utbildningen ska aktivt motverka alla former av kränkande behandling (1 kap. 5 § andra stycket skollagen). Personalen får vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero (5 kap. 6 § skollagen).

Alla som arbetar i skolan ska aktivt motverka diskriminering och kränkande behandling av individer eller grupper. Läraren ska uppmärksamma och i samråd med övrig skolpersonal vidta nödvändiga åtgärder för att förebygga och motverka alla former av diskriminering och kränkande behandling (Lgr 22, 2.1 Normer och värden).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framgår inte att Malmö kommuns verksamhet vid Sofielundsskolan har brutit mot bestämmelserna avseende personalens skyldighet att agera vid kränkande behandling. Skolinspektionen gör därför bedömningen att ärendet ska avslutas i denna del.

Anmälan om kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I intervjuer med elever och lärare förekommer vissa uppgifter om att all personal inte alltid anmäler kränkande behandling till rektorn. Representanter för elevhälsan uppger dock att all personal anmäler alla former av kränkande behandling som de får kännedom om. De känner inte till något fall som inte anmälts och uppger att all personal känner till att de ska anmäla. I intervju med rektorn framkommer att skolledningen får in anmälningar från alla årskurser och att ärendena varierar i allvarighetsgrad. Skolledningen känner inte heller till att det skulle finnas någon ur personalen eller någon personalgrupp som inte anmäler kränkande behandling.

Rättslig reglering

Personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn (6 kap. 10 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framgår inte att Malmö kommuns verksamhet vid Sofielundsskolan har brutit mot bestämmelserna avseende personalens skyldighet att anmäla fall av kränkande behandling. Skolinspektionen gör därför bedömningen att ärendet ska avslutas i denna del.

Anmälan till huvudmannen och utredning av kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med lärare och rektorn framgår att misstänkt kränkande behandling ofta utreds direkt i samband med anmälan men att utredningen för det mesta fortsätter efter att anmälan har gjorts. Vidare framkommer i intervjuer med lärare och rektorn att anmälan går vidare till huvudmannen.

Rättslig reglering

En rektor som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden (6 kap. 10 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

På Skolinspektionens vägnar

X Maria Nyman

Maria Nyman
Beslutsfattare
Signerat av: Maria Nyman

X David Lopez Svensson

David Lopez Svensson
Föredragande
Signerat av: David Lopez Svensson

I ärendets slutliga handläggning har även utredaren Christina Aro Östgren medverkat.